

A fogyatékossgal élő személyeket képviselő szervezetek első körös felmérésének szempontjai:

A fogyatékossgal élő személyek:

A fogyatékossgal élő személyek csoportja rendkívül heterogén, a szervi fogyatékossg, az intellektuális képességzavar, idegrendszeri fejlődési rendellenességből származó állapot, halmozott fogyatékossgok, társuló betegségek széles spektrumán mozognak. Bármilyen életkorban előfordulhat fogyatékossgot eredményező állapot. A fogyatékossgal élő személyek a fogyatékossg típusa, a támogatási szükségletük szerint életmódjuk és támogatási szükségletük milyensége és mennyisége eltérő. A fogyatékossgokról a magyar jogrendszerben a FOT rendelkezik.

A fogyatékossgal élő személyek legfőbb jellemzői és legjellemzőbb támogatási szükségletük:

Fogyatékossg típusa	Legfontosabb tudnivalók a fogyatékossgáról	Legfontosabb tudnivalók az életvitelről	Legjellemzőbb társuló zavarok, betegségek	Legjellemzőbb támogatási szükséglet, igény	Legjellemzőbb rizikófaktorok a megelőzés szempontjából	Legjellemzőbb nehézségek az esetleges karantén, kezelés szempontjából
Mozgásukban akadályozott személyek	A MEOSZ levele korábban külön megküldésre került.					
Látássérültség, vak, aliglátó és gyengénlátó személyek	A látás teljes vagy részleges sérülése / hiánya, ami elsősorban az információszerzést és a téri tájékozódást nehezíti meg. Ritkább esetekben más	Többségük önállóan / családi háztartásban, kisebb csoportjuk bentlakásos intézményben él. A fővárosban és megyeszékhelyeken koncentráltabban vannak jelen a	Elsősorban az időseknél gyakran társulnak krónikus betegségek, pl. diabetesz, veseproblémák, szív-érrendszeri betegségek, a látásvesztés gyakran ezek	Elsősorban az információszerzés és a tájékozódás során van szükségük támogatásra, különösen ismeretlen helyen és váratlan helyzetekben, pl.	Nagy részük idős, illetve társuló krónikus betegséggel él. Közlekedni segítség hiányában kizárólag a közösségi közlekedéssel tudnak, így	Ismeretlen helyen fokozott igény a segítségnyújtásra, pl. a helyszínen megismerése, bejárása, tájékoztatás arról, hogy hol és hogyan igényelhetik a segítséget. Szükség

	<p>fogyatékosokkal társulva súlyosabb kommunikációs és életviteli nehézségeket eredményez. A csoporton belül igen magas az idős korúak aránya (kb. 60% 60 év feletti).</p>	<p>szolgáltatások könnyebb hozzáférése okán. Önellátásra, önálló életvitelre képesek, ismeretlen helyen és vészhelyzetekben azonban fokozott segítségre szorulhatnak elsősorban az információszerezés és a tájékozódás során. Jelentős részük rutinosan használja információszerezésre és kommunikációra az IKT eszközöket és rendszereket, informálásuk ezen a csatornán a legcélszerűbb.</p>	<p>következménye. A halmozott fogyatékoságok közül a hallás- és látássérültség együttes megjelenése (süketvakosság) emelendő ki, mint fokozott kommunikációs akadályozottság.</p>	<p>írott anyagok elolvasása, tájékozódás épületen belül és kívül, leghatékonyabb a személyi segítség biztosítása az egyén konkrét igényeinek megfelelő mértékben. Általános tájékoztatások kiadása esetén javasolt az online információnyújtás mindenki számára hozzáférhető webes felületeken, közösségi médián, rádión keresztül. Kiemelten fontos, hogy az okostelefon kamera funkciójának használatát igénylő Távszem szolgáltatás igénybevételében akkor se</p>	<p>fokozottabban kitétek a fertőzésveszélynek.</p>	<p>esetén, pl. gyermekek, halmozottan sérültek, önellátásban korlátozott idősök, állandó segítő, pl. családtag vagy gondozó jelenlétének biztosítása szükséges. Saját lakókörnyezetükben az általuk egyébként is igényelt segítséghez való hozzáférést korlátozhatja a karantén elrendelése, pl. házi segítségnyújtás, szomszédoktól igénybevett alkalmi segítség, erre a Távszem szolgáltatás, aminek folyamatos működtetésére egy esetleges karantén elrendelése esetén is törekszünk, részben megoldást nyújt.</p>
--	--	--	---	--	--	---

				korlátozzák őket, ha közintézményben, egészségügyi létesítményben van rá szükségük.		
Hallásukban akadályozott személyek	A hallás részleges, vagy teljes hiánya a hang alapú információk szerzését és értelmezését teszi szinte lehetetlenné. A siket személyek jellemzően jelyelven kommunikálnak, a nagyothalló személyek meg vagy a megmaradt hallásukra, vagy a szájról olvasásra, vagy pedig az írásos kommunikációra támaszkodnak. A siket személyek olvasási készsége jellemzően nem magas szintű, így az írásos kommunikáció esetén törekedni kell az alacsony	Jellemzően családban élnek és legtöbbször a fővárosban, vagy a megyeszékhelyeken laknak. A siketek esetében tapasztalható még az, hogy a magyarországi 7 siket iskolának – most már EGYMI-k - helyt adó város környékén laknak életvitelszerűen. Ezek: Sopron, Eger, Kaposvár, Budapest (2db), Vác, Szeged és Debrecen.	Időskori nagyothalló személyek sok esetben cukorbeteg is.	Általános tájékoztatások kiadása esetén javasolt az online információnyújtás mindenki számára hozzáférhető webes felületeken, közösségi médiában jelyelvi tolmácsolva és felíratozottan!	Nagy részük idős, illetve társuló krónikus betegséggel él. Közlekedni sok esetben a közösségi közlekedéssel szoktak, így fokozottabban kitettek a fertőzésveszélynek.	Ismeretlen helyen fokozott az igény a helyszín megismerésére, akadálymentes tájékoztatásra arról, hogy miért van ott és mit kell tennie. Erre segítség lehet a KONTAKT Tolmácsszolgálat. Szükség esetén, pl. gyermekek, halmozottan sérültek, önellátásban korlátozott idősök, állandó segítő, pl. családtag vagy gondozó jelenlétének biztosítása szükséges.

	olvasási kompetenciának megfelelő megfogalmazásra.					
Látásukban és hallásukban egyaránt akadályozott személyek	A kettős érzékszervi sérülés, a kommunikációban és a mindennapi életvitel megszervezésében jelentősen akadályozhatja az érintettet	Önálló életvitelre eltérő módon képesek ez állapottól függ. Esetenként életvitelüket kizárólag személyes támogatással tudják koordinálni	A z információ átadása, annak megértése stressz , esetén akadályozottabbá válhat.	Látásukban és hallásukban egyaránt akadályozott személyek	A kettős érzékszervi sérülés, a kommunikációban és a mindennapi életvitel megszervezésében jelentősen akadályozhatja az érintettet	Önálló életvitelre eltérő módon képesek ez állapottól függ. Esetenként életvitelüket kizárólag személyes támogatással tudják koordinálni
Intellektuális (értelmi) képességeikben akadályozott személyek, down személyek	Enyhe és közepesúlyos intellektuális képességzavarral előforduló állapot, halmozott fogyatékoság	Családban, fogyatékos személyek számára nyújtott köznevelési és szociális intézményekben	Gyakori szívprobléma (pacemaker), a légúti megbetegedésekkel szembeni ellenállás alacsonyabb	Könnyen érhető kommunikáció: rövid, tényszerű, könnyen érthető mondatok arról mi fog történni, képekkel való kommunikációs segítség	Higiénés szabályok betartásának nehézségei közösségben	Gondozó családtag jelenléte fontos a karanténban
Autista személyek	A reciprok szociális interakciók és a reciprok kommunikáció minőségi eltérése, szűk körű, sztereotip, repetitív érdeklődés, aktivitás, viselkedés,	Önálló életvitelre egyénenként eltérő mértékben képesek, jellemzően támogató személy ismeri és segíti őket a mindennapi élethelyzetek, tevékenységek	Epilepszia, értelmi sérülés, szorongás, depresszió, érzelmi zavarok, ADHD, alvászavar, emésztési problémák	Protetikusan környezet kialakítása: a helyszínek és azok funkcióinak értelmezését segítő vizuális jelzések, az egész nap és az egyes tevékenységek	Higiéniás szabályok betartásának nehézségei. A társas viselkedés szabályai értelmezésének nehézségei, étkezési és alvászavarok immunrendszert	Ismeretlen helyzet, fizikai környezet és ismeretlen szociális környezet szorongást növelő hatása, nem kívánatos viselkedések előfordulásának megszorodása,

	valamint szokatlan szenzoros reakciók (atipikus túl- vagy alulérzékenység bizonyos ingerekre, szenzoros élménykereső viselkedés) gyakran jelentkezik egyenetlen képességprofil, szigetszerű képességek. Az autizmus ép intellektus mellett és intellektuális képességzavarral társulva egyaránt megjelenik.	értelmezésében és kivitelezésében, menedzselésében. Autizmus minden életkorban előfordul, idősebb korban jellemzőbb a súlyosabb állapot, míg a fiatal korban sokkal gyakrabban jelenik meg ép intellektus mellett az autizmus.		történéseinek megértését biztosító vizuális támogatás, alternatív kommunikációs eszköz.	befolyásoló hatásai, társuló betegségek.	súlyosbodása. Autizmus szempontú támogatás biztosításának hiánya az együttműködést akár el is lehetetleníti.
Halmazottan fogyatékos személyek	Halmazottan fogyatékos személyek esetében a többszörös fogyatékoság nehézségei összeadódnak, a támogatás magasabb szintű és speciálisabb tudást igényel.					

Veszélyeztetett célcsoportok a fogyatékoság viszonylatában:

1. Maga a fogyatékosággal élő személy
2. A fogyatékosággal élő személy mindennapi életében kulcsszerepet betöltő személy(ek):
 - a. az ápolást gondozást végző, vagy a mindennapi életvitelben támogató családtagok,
 - b. intézményes keretek között: fogyatékoságspecifikus tudással bíró szakemberek és segítők, egészségügyi szakápoló szakember, gondozó személy
3. Azok a családtagok, akik hordozóként veszélyeztethetik a fogyatékos személyeket: pl. iskolás testvér

Fokozott figyelmet igénylő területek:

1. Családban élő személyek esetében mind a fogyatékossgal élő személy, mind pedig a családtagjainak a megbetegedése egyaránt eredményezheti azt az élethelyzetet, hogy a család támogató szerepének kiesése miatt külső támogató szolgáltatást kell biztosítani. Pl. ha egy gondozó/támogató szülő megbetegszik, akkor át kell venni a szerepét az állami gondoskodás keretében egy szolgáltatásnak, vagyis a fogyatékos állapottól függően otthonában történő részleges, vagy teljes segítségnyújtásra fog szorulni, vagy intézményes ellátásra a fogyatékossgal élő társunk.

Indokolt a család védelme érdekében a megelőzés!

2. Intézményes ellátást igénybevevő fogyatékossgal élő személyek esetében:
 - a. Bentlakásos intézmények: államilag biztosított, a megelőzést szolgáló eszközök, tisztítószerek, mobil gyógyászati eszközök biztosítása (esetleges megbetegedés esetén). A kormányzati intézkedés a látogatási tilalmat elrendelte, de a dolgozók és a családtagok látogatásának kockázatai továbbra is mérlegelendők.
 - b. Nappali szociális szolgáltatást biztosító intézmények, bölcsődék, óvodák, iskolák: fogyatékos személyek számára nyújtott szolgáltatások esetében jellemző, hogy a fogyatékossgalük miatt a higiénés szabályok betartása kellő mértékben a képességeik szintje, vagy a támogatási szükséglet miatt nem lehetséges. Pl. nem tud önállóan kezet mosni, orrot fújni, stb.
Gyakori lehet, hogy nem tudja jelezni fájdalmát, rosszulletét, betegségére kései időszakban derül fény.
 - c. Többségi intézményekben tanuló fogyatékossgal élő diákok fogyatékos állapota lehet, hogy kevésbé súlyos, ugyanakkor kevésbé zárt környezetben veszélyeztetettebb helyzetben vannak. Esetleges megbetegedésük esetén váratlan élethelyzetükben támogatást igényelnek majd.

Indokolt az ilyen típusú intézmények azonnali bezárása!

A fogyatékossgal élő személyek információhoz való hozzájutása:

A fogyatékossgal élő személyek nehezebben, vagy egyáltalán nem jutnak hozzá a megelőzés érdekében folytatott kormányzati kommunikációból származó, és az esetleges megbetegedés esetén szükséges információkhoz. A fogyatékossgal élő személyek esetében, a hátrányaiból fakadóan további plusz információkra lehet szükségük arról, hogy számukra hogyan biztosítják az akadálymentes karantént, kezelést. A mindenki számára elérhető kommunikáció akadálymentes biztosítása, valamint a fogyatékossgal élő személyek esetleges megbetegedésének kezelésével kapcsolatos részletes

információ a célcsoport részére történő mihamarabbi akadálymentes formában történő eljuttatása a fogyatékossgal élő emberek joga, az állam feladata és közös érdekünk.

Elengedhetetlen az azonnali akadálymentes kommunikáció megvalósítása!

Az esetleges megbetegedéssel kapcsolatos intézkedések:

A fogyatékossgal élő személyek egészségügyi szolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáférése, különösen egy járványügyi helyzetben jelenleg nem biztosított. Egy járványügyi helyzet kezelésére való felkészülésben kiemelt figyelmet kell fordítani a fogyatékossgal élő embereke, hogy egyenlő eséllyel férjenek hozzá a számukra akadálymentesített egészségügyi szolgáltatáshoz, kezeléshez. Közös érdekünk az erre való felkészülés.

- Hogyan biztosítható a karantén?
- Hogyan biztosítható az akadálymentes kórházi kezelés?
- Hogyan biztosítható a támogató családtagok esetén a fogyatékossgal élő személy életvitele?

Ki kell dolgozni a fogyatékossgal élő személyek számára akadálymentesített, egyenlő eséllyel hozzáférhető járványügyi intézkedéseket, melyben az érintetteket képviselő fogyatékossgügyi szervezetek (FESZT tagszervezetek) együttműködésüket felajánlják.

(Eddig felmerült szempontok, fizikai és kommunikációs akadálymentesítés, fogyatékos személyek ellátására kijelölt egészségügyi intézmények, amelyek módszertani támogatást elfogadnak és kapnak.)

Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége

Az MVGYOSZ a látássérült emberek akadálymentességre és segítségre vonatkozó igényeinek figyelembe vételével az alábbiakat jelzi és kéri a koronavírus fertőzések megelőzése és kezelése kapcsán:

1. A többi fogyatékossgai csoporthoz hasonlóan a látássérült emberek között is nagy arányban vannak idősek, krónikus megbetegedéssel, pl. diabetesz, vesebetegség, stb. élő személyek. Az ő esetükben különös figyelmet kell fordítani mind a megelőzésre, mind a megbetegedések esetében a kockázati faktorokra.

2. A látássérült emberek többsége nem igényel folyamatos személyi segítséget, viszont alkalmanként, pl. új, ismeretlen helyszínen szükségük lehet a környezet bejárására, személyi kísérésre. Ne legyen tehát elvárás az egészségügyi intézmények részéről, hogy látássérült beteg minden esetben személyi segítséggel érkezzen, illetve intézményen belül biztosítsanak személyes segítséget számukra, ha ezt kérik. Ehhez kapcsolódóan legyen hozzáférhető az az információ, hogy hol igényelhetik a személyi segítséget.

3. Természetesen lehetnek olyan állapotú látássérült betegek is, akik fokozott segítséget és felügyeletet igényelnek, pl. halmozottan sérült személyek, gyermekek, stb. Az ő esetükben, ahogy arra korábban társszervezeteink képviselői is utaltak, legyen biztosított a személyi segítő, pl. szülő, családtag, gondozó, stb. jelenléte.

4. A <http://koronavirus.gov.hu> felületének látássérült szempontú hozzáférhetőségével kapcsolatban mutatkoznak problémák. Erről a hivatalos szakvélemény elkészítése folyamatban van, azt a későbbiekben küldjük meg.

Siketvakok Országos Szövetsége

- A Vakok Általános Iskolájában működő halmozottan sérült/ siketvak tagozat és maga az iskola is országos ellátókörbe tartozó intézmény, amely bentlakást is nyújt, sőt határon túlról is fogad tanulókat. Óvoda, általános Iskola valamint szakiskola is működik az intézményben.
- Higiénias előírások kommunikációja és annak betartása szinte lehetetlen, súlyosan halmozottak esetében. (Az iskola már 70%-ban halmozottakat lát el)
- Ugyen ez vonatkozik a Hallássérültek Tanintézetére is ahol ismerünk látás-és hallássérült gyerekeket, országosan fogad tanulókat szakiskola kollégium stb. A tegnapi napon egy romániából iskolába visszatért kisiút szállított el a vírusvédelmi hatóság a szülei határon túliak. Kommunikációs akadálymentesítés biztosítása, gyermekek esetében is elengedhetetlen ezt az iskola biztosítani tudomásom szerint nem tudja ilyen esetekben. (sem) Az ilyen helyzetek rendkívül megrázóak lehetnek egy gyermek számára, ha a szülő értelem szerűen nem tud vele tartózkodni az esetleges ellátást követően pl nem engedik oda hozzá.
- Értelem szerűen meg kell oldani a szülő/hozzá tartozó kísérő személy folyamatos jelenlétét.
- A folyamatos kommunikációs akadálymentesítést szükségesnek látjuk, sajnos ez látássérült hallássérült személyeknél még nehezebb.

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége

1. a magyarországi hallássérültek (a 2011 évi census szerint 70ezer ember) túlnyomó része idősebb korosztályba tartozik.

2. Minél több akadálymentes információt kell eljuttatni a részükre a kormány oldaláról. A kormányinfós sajtótájékoztatók most már akadálymentesek (jelnyelvi tolmácsolás és feliratozás) ugyanakkor a koronavirus.gov.hu oldal nem akadálymentes a számukra. Nem az összes infót kell rajta akadálymentesíteni, hanem azt, hogy:

- hogyan lehet megelőzni a megbetegedést
 - milyen protokoll van, ha beteg vagy
 - milyen szabályokat hívott életre a kormány, amit követni kell
3. A karantént biztosító kórházakba kérjük a KONTAKT Tolmácsszolgálat alkalmazását jelnyelvet használó beteg esetén. Továbbá kérjük a szájról olvasó betegek esetén – amennyiben ez lehetséges – az átlátszó szájmászk alkalmazását az egészségügyi személyzet részéről.

Down Egyesület

Közel 50%-nál előfordul szívprobléma, valamint egyéb szervi probléma, amely miatt lehetséges, hogy súlyosabb szövődményeik lehetnek, mint a normál populációnak. Ennek megelőzése érdekében a megbetegedésük esetén mindenképpen figyelembe kell venni az alapbetegségeiket.

- nehéz velük betartatni a higiénias szabályokat, így nehezebb velük elkerülni a fertőződés kialakulását
- ha kórházba kerülnek a járvány miatt mindenképpen kísérő személynek is vele kell lennie, aki lehet: szülő, testvér, gondozó, stb. Ebben az esetben jó lenne úgy kialakítani a karantént, hogy a kísérő személy ne fertőződhessen meg.

Mozgáskorlátozottak Országos Egyesületeinek Szövetsége

levelük külön is megküldésre került, itt olvasható: <http://www.meosz.hu/blog/a-meosz-orban-viktorhoz-fordult-a-mozgaskorlatozott-emberek-biztonsagos-ellatasa-erdekeben/>

Autisták Országos Szövetsége

Az autista személyek támogatása, a velük való kommunikáció és együttműködés, a velük szemben támasztott elvárások értelmezhetővé tétele az autista személyek számára speciális ismereteket igényel, ezért a szakmai együttműködés és segítő családtaggal való együttműködés lehetőségének kialakítása elengedhetetlen. Ennek biztosítása rendkívül fontos, segíti az együttműködést és az esetleges kezelést.

- A közösségi részvétel minimalizálása
- A megelőzéssel kapcsolatos tudnivalók célcsoport specifikus kommunikálása, kampány annak érdekében, hogy otthon, családban maradjanak az autista személyek
- Az esetleges megbetegedés esetén alkalmazott intézkedések részletes ismertetése az új helyzetek előkészítése és menedzselése érdekében, mert új és ismeretlen történések, helyzetek szorongást, nem kívánatos viselkedést eredményezve megnehezítik, vagy ellehetetlenítik az együttműködést.
- Az autista személyt jól ismerő családtag, vagy támogató közreműködésének engedélyezés, az általa fontosnak tartott szempontok komolyan vétele nagymértékben elősegítheti az ellátás megvalósítását
- Karantén esetén a megszokott környezet és megszokott emberek között tartani az autista személyt, amíg lehetséges
- Autizmus-specifikus szolgáltatást biztosító intézményekben történő karantén, vagy fertőzés esetén az intézmények szakembereivel való együttműködés biztosítása – ők segíthetik a helyzet megérését és kivitelezését a szakértelmükkel és az általuk ajánlott módszerekkel
- Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az információ az autista személy számára értelmezhető legyen
- Különös figyelmet kell fordítani az részben, vagy egészen önálló életvitelt folytató autista személyek esetében a megelőzésre és kezelésre